

Művészek kerestetnek

(Párizsi filmlevél)

Az idei Cannes-i fesztivál óta a francia film válságának elismerését már nem lehet hallgatással elodázní. Szakkörökben Cannes 1972-t úgy emlegetik, mint a francia film Waterloo-ját. A kudarc valóban példa nélküli. S a pirulát még megkeseríti, hogy a világ egyik legrangosabb film-összejövetelének színhelye Franciaországban van, s a cannes-i

döntésekben, a dolgok jellegénél fogva, jelentős szerep jut a hazai tényezőknék.

Nem lehet okolni a kiválasztást sem. Hiszen a fesztiválon bemutatott három film: a *Nem öregszünk meg együtt*, a *Kedves Louise*, és a

Gyertyaszentelő tüzei alighanem valóban a legjobb alkotásai voltak az évi termésnek, vagy legalábbis ezeknél rangosabbat nemigen jelölhettek volna. A nevek mind az élmezőnyből valók: De Broca és Korber rendezők, s a színészgárda élén Jeanne Moreau, Annie Girardot, Jean Rochefort, Bernard Fresson stb. A művek híven jellemzik a mai francia film típustermékeit. Közös jellemzőjük a társa-

Jelenet Edmond Freess: Az ötleteű lóhere című filmjéből

dalmi mondanivalótól megfosztott, néhány főszerepre épített szerelmi dráma. Eszmeileg és dramaturgiailag ez a fajta film leplezetlen visszakanyarodás a századelő föllelt, szentimentális, burzsoá színpadához.

Ez tehát a mai francia film profilja. Az összképen nem változtat az sem, hogy időnként egy-egy fellángolás, kísérlet kéri a szürkeségből. Az évtizedes tradíció visszahúzó erejét azonban mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a hatvanas évek újhulláma, mely egy évtizeddel ezelőtt vallami változással bízattott, ma már nem több filmtörténeti emléknél. A francia filmgyártásban elsikkadt minden nyoma. Hatása erőteljesebben érvényesül más országok filmművészetében. Egykori kezdeményezői elhallgattak, elkedvetlenedtek, vagy beálltak a sorba.

A Cinéma 72., az egyik legtekintélyesebb francia film szakfolyóirat

Bernadette Lafont és Claude Brasseur — Francois Trauffaut: Egy olyan szép lány, mint én című filmjében

legutóbbi őszi kettős számát elsősorban a válságnak szenteli. Kritikusai leplezetlenül kimondják, hogy a francia film felemelkedését elsősorban nem a közvetlen gazdasági, technikai, pénzügyi akadályok gátolják. Hiszen a sok rossz és közepes film, a művészileg igénytelen alkotások sűrűjéből elkerülhetetlenül felbukkanhatna egy-egy valóban értékes kezdeményezés. Ha volna, aki megalkotná... Mert a legfőbb ok abban keresendő, hogy nincsenek művészek, akik vállalják az újat, a merészet, a tartalmat, egyszerűen a művészi felületet.

A beismerés csüggesztő, de nem választható el attól a pangástól, amely a francia szellemi élet egészében és elsősorban az irodalomban tapasztalható. Jean-Loup Passek, a Cinéma

72. kritikusa úgy jellemzi a helyzetet, hogy Franciaországban van luxusfilm (koprodukciók), drug-store-film (banális szerelmi történetek), köldöknéző film, öv alatti szexy film és ezenkívül — magányos struccok rohagnak a sivatagban.

A karácsonyi program sikereivel és kudarcaival alátámasztja a fenti képet. A legnagyobb siker — a kasszában csak úgy, mint a polgári sajtó kritikai rovataiban — a *César és Rosalie*. Claude Sautet rendezte és főszereplői Rommy Schneider, Yves Mon-

Philippe Noiret és Thalle Fruges—Edmond Freess: Az ötlevelű lóhere című filmjében

Jelenet Jean-Claude Brialy: A lehúzott spaletta című filmjéből

tand és Sammy Frey. A nagyszerű színészek egymást múlják felül alakításaikban. A pálmá Yves Montand-é, akinek művészete valóban értéke-sebb nyersanyagot érde-melne. A hagyományos szerelmi háromszögben senki sem érzi jól magát, de egyik figurának sincs ereje ahhoz, hogy kilépjen a nyomasztó já-tékből.

A másik nagy siker François Truffaut nevé-hez fűződik. Az új hullám egykori legerőtelje-sebb egyénisége ma már csak nyomaiban menti át eredetiségét a csiszolt és nagy mesterségbeli tudással készített kom-

mersz vígjátékokiba. Az *Egy olyan szép lány*, mint én az elvárt szórakoztatáson kívül váratlan és rendkívüli színészi teljesítménnyel lep meg a főszerepet alakító Bernadette Lafont személyében.

A vásznonak szereplő többi film közül külön említést csak *A lehúzott spaletta* érdemel, mert rendezője Jean Claude Brialy és szereplőgárdájában olyan nevekkel találkozunk, mint Marie Bell, Jacques Charrier és

Béatrice Romand és Michel Piccoli — Claude Faraldo: *Themroc* című filmjében

▲ Yves Montand — Claude Sautet: César és Rosalie című filmben ▼ Jelenet A lehűzött spaletta című filmből

Sami Frey, Romy Schneider és Yves Montand a César és Rosalie című filmben

Catherine Allegret. Közepes komikus kalandfilm a *Vasvillához címzett fogadó* és szerelmi történet a *Themroc* Michel Picollival és Marilu Toloval.

Nem csalódunk várakozásainkban, ha arra számítunk, hogy a forgalmazók meg fogják találni számításainkat. Annál kedvetlenebbül tekinthetnek az ünnepek elé azok, akik annyi kiábrándulás és egyhangúság után még mindig várnak valamit a francia filmtől.

M. V.

Jelenet Alain Levent: A vasvillához címzett fogadó című filmjéből

